

BROOD & ROZEN

na het verhaal en de slagzin, het lied

In een vorig nummer van *BROOD & ROZEN* werd het verhaal verteld van de staking in Lawrence, 1912, toen vrouwen de slogan "we want bread and roses too" lanceerden. Die slagzin werd het centrale motief voor een lied, gecomponeerd door Caroline Kohslat, op tekst van James Oppenheimer. De oorspronkelijke Engelse tekst werd later vertaald in het Frans, Duits, Spaans en ook Nederlands (namen van vertalers hebben we niet weergevonden) ⁽¹⁾.

Het lied én het symbool "Brood & Rozen" vormen ook het centrale motief en logo in een campagne van de Internationale van Vrije Vakverenigingen, waartoe onder meer het ABVV behoort (IVVV, ICFTU), de "international campaign for working women's rights". De internationale campagne, die gelanceerd werd op de zesde "World Women's Conference of the ICFTU" (Den Haag, oktober 1994), bracht ook een "ICFTU Women's Pin" uit, waarop een brood, rozen én een rijstkom symbool staan voor "the struggle of working women and our faith in the trade union movement, to make our vision of equality between women and men a reality". "Bread - Rice, the staff of life, for sustenance and for economic security. And roses, the symbol of a better life, for equality, for dignity, for social justice and for peace", aldus de begeleidende tekst ⁽²⁾.

Voor wie het allemaal ook nog eens wil zingen en instrumentaal begeleiden, geven we de vrij eenvoudige maar mooie melodie ook op notenbalk: "hopefully". (Guy Vanschoenbeek)

Bread and Roses

As we come marching, marching
in the beauty of the day,
A million darkened kitchens, a thousand
mill lofts grey
Are touched with all the radiance
that a sudden sun discloses,
for the people hear us singing,
Bread and Roses, Bread and Roses!

As we go Marching, Marching
we stand together tall
The rising of the Women
means the rising of us all.
No more the drudge and idler. Ten
that toil where one reposes,
But a sharing of life's glories -
Bread and Roses, Bread and Roses.

BREAD AND ROSES

Words: James Oppenheimer Music: Caroline Kohslat

Hopefully

The musical score is written on a single treble clef staff with a key signature of one flat (Bb) and a common time signature (C). The tempo/mood is marked 'Hopefully'. The lyrics are written below the staff, with chords indicated above the notes. The lyrics are: 'As we come march-ing, march-ing in the beau-ty of the day, A mil-lion dar-kened kit-chens, a thou-and mill lofts grey, Are touch'd with all the ra-diance that a sud-den sun dis-clo-ses, For the peo-ple hear us sing-ing, 'Bread and ro-ses, Bread and ro-ses'.

Chords: F, Bb, C7, F, Bb, F, Bb C7 F, A, D7, Gm, Gm, D7, F, Bb, F, C, C7, F.

Brood en Rozen

Vrouwen trekken door de straten, het lijkt wel of de zon verrees
in miljoenen doffe keukens, in duizend maffe ateliers
Al die vrouwen hebben eindelijk voor de vrijheid nu gekozen
en ze zingen : "Geef ons brood, maar geef ons voortaan ook eens
rozen".

Vrouwen trekken door de straten, uitgestapt uit het gareel
Zij verlangen in het leven van de kansen ook hun deel.
Een gareel is goed voor ossen, maar voor mensen uit den boze.
Ja, we willen brood, natuurlijk, maar we willen ook graag rozen.

Vrouwen trekken door de straten, het gaat ook om de man zijn recht,
die precies als al die vrouwen om de broodvraag blijft geknecht.
't Leven is niet om te zwoegen in zo'n sleur, dat uitzichtloze,
ook een hart kan soms verhongeren, geef ons brood maar geef ook
rozen.

Vrouwen trekken door de straten en hun lied is eeuwen oud,
maar het werd steeds binnenskamers al gesmoord en weggesnauwd.
Nu, ontwaakt uit haar hypnose, kiest ze zelf, wordt niet gekozen.
En de vrouw verdient haar brood, en kijk ze plukt ook zelf haar rozen!

Du Pain et des Roses

Marchons, mes sœurs, marchons !
Le son de nos voix claires,
Percant la grisaille des cuisines noircies
et des usines moroses,
Guide nos pas vers un jour radieux,
éclatant de lumière
Chantons toutes en chœur.
"Du pain et des roses ! Du pain et des roses !"

Au bout de sa route pointe un jour meilleur,
Dans son ascension, la femme entraîne
ses frères et sœurs.
Finis les jours où dix femmes triment

alors qu'une seule se repose.

Partageons plutôt les bons côtés de la vie :
Le pain et les roses.

Pan y Rosas

Cuando venimos desfilando, desfilando en la ballera del día,
un millón de cocinas oscurecidas,
y mil rebanadas de pan molido que envehecan,
las alcanza un reaplendor coma el que solo un repentino sol reveals,
porque la gente nos oye cantar ...
Pan y Rosas, Pan y Rosas !

Cuando venimos desfilando, desfilando,
nos levantamos juntas hacia in alto,
la insurrección de las mujeres es de todos,
no más esclavas ni holgazanes,
mejor diez que se coluerean mientras una se reposa,
pero compartiendo las glorias que la vida nos ofrace,
Pan y Rosas, Pan y Rosas !

Brot und Rosen

Wenn wir marschieren, marschieren, im schönen Tageslicht
Dann werden eine Million dunkler Küchen, tausend graue Fabriken
Von der Helligkeit angestrahlt
Die plötzlicher Sonnenschein enthüllt,
Denn die Leute hören uns singen,
Brot und Rosen, Brot und Rosen !

Wenn wir marschieren, marschieren, halten wir stolz zusammen,
Wenn es die Frauen zu was bringen, sind wir alle besser dran.
Nicht länger Arbeitslere und Müsiggänger -
Wo zehn schuftten, während sich elner ausruht,
Sondern gemeinsam das Leben in seiner Grossartigkeit erfahren :
Brot und Rosen, Brot und Rosen !

- (1) Bronnen : een fragment van de Engelse versie uit : Big Red Song Book, London, Pluto Press, s.d.; Nederlandse vertaling op de hoes van een LP van Gobi Schreijer, Varagram; Engelse, Franse, Duitse, Spaanse tekst in een pamflet verspreid door de "International Campaign for Working Women's Rights" van de ICFTU, de Internationale van Vrije Vakverenigingen (IVVV).
- (2) Pin en uitleg bij de campagne bracht Geert Van Goethem (Centrum Louis Major) - die meewerkt aan een internationaal project rond de geschiedenis van het IVVV - mee van een recent congres van de Internationale. Ook de Canadese vakbeweging (UFCW : United Federation of Canadian Workers) heeft een campagne gelanceerd met als thema "Yes, it is bread we fight for, but we fight for roses, too !".